

Парламент северне српске покрајине Војводине је 14. децембра свечано усвојио статут о аутономији. Према статуту, покрајина остаје интегрални део Србије, али уз повраћај неких елемената аутономије које је изгубила 1990. године. Аутономија значи да ће Војводина моћи да конкурише у регионалним фондовима онда када они буду доступни Србији, као и да ће имати више контроле над неким прикупљеним средствима. Покрајинска скупштина Војводине усвојила је статут октобра 2008, али је морала да сачека и зелено светло српског парламента, које је добила 1. децембра ове године.

Враћање аутономије Војводини део је стратегије српског председника Бориса Тадића који жели да ојача своју проевропску гласачку базу у земљи и уједно предупреди било какве могуће проблеме у разговорима о придруживању које ће водити са ЕУ – посебно са Мађарском – по питању мађарске мањине у Војводини.

Војводина је српско парче Панонског басена, низије опкољене Карпатима на истоку и северу, Динарским Алпима на југу и Алпима на западу. Панонска равница претрпела је доста политичких и етничких комешања, и била је под аустроугарском контролом већим делом 19. века и све до краја Првог светског рата. Равницом данас доминира Мађарска, с тим што је Аустрија, Словенија и Словачка захватају на западу, Хрватска и Србија заузимају њен јужни део, а Румунија се са њом граничи на истоку.

Војводина чини око четвртину територије и популације Србије и представља најнапреднији део српске економије (око 40% БДП-а Србије остварује се у овој покрајини), будући да лежи на плодном пољопривредном земљишту и поседује одређене залихе угљоводоника, који представљају базу српске енергетске индустрије.

Становништво покрајине чини 65-70% Срба, а највећа мањина су Мађари, који чине 13-15% популације. Друге мањинске групе, од којих свака представља 1-3% популације, укључују Словаке, Хрвате, Румуне и Роме. Захваљујући историји аустроугарске владавине, и веома краткој отоманској власти, покрајина се изгледом упадљиво

разликује од остатка Србије и много је више налик Европи него Балкану, што је извор немалог поноса Војвођана.

Аутономија је последица како унутрашње политике Србије тако и јединственог војвођанског идентитета. Демократска странка Бориса Тадића у великој мери се ослањала на проевропско гласачко тело Војводине на изборима из маја 2009. Тако ће бити и у будућим политичким надметањима будући да се проевропски ДС котира раме уз раме са националистичком десницом у Централној Србији. Због тога је Тадић био принуђен да попусти пред захтевима за аутономијом војвођанског дела странке и тако избегне могућност побуне у сопственој странци. Међутим, за српске националисте, повратак аутономије Војводини део је шире завере Запада да се Србија постепено распарча, и по том сценарију следећи на листи је муслимански Санџак. Националисти ће покушати да представе аутономију као још једну у дугом низу издаја од стране проевропског Тадића, од којих је на првом месту посвећеност Београда прикључењу Европској унији упркос проблему косовске независности.

Тадићев проблем је у томе, што параноја националистичке деснице није сасвим неоснована. Иако ЕУ не жели да види даље комадање Србије, што би само додатно закомпликовало интеграционе процесе већ ионако уситњених балканских државица у ЕУ, неки суседи Србије, на првом месту Мађарска, сигурно не би имали ништа против тога.

Након завршетка хладног рата Мађарска је водила врло активну политику подршке мађарским националним мањинама у суседним државама, посебно у Румунији, Словачкој и Србији. Ово је, с једне стране, уобичајена стратегија Будимпеште којом се неутралише претња деснице унутрашњој политици државе, њеним мобилисањем са стране кад год се то покаже потребним (рецимо током економских криза), али је, с друге стране, у питању и део стратегије притиска Будимпеште на своје суседе. Између Мађарске и њених суседа често избијају проблеми са мађарским националним мањинама, као што се десило у лето 2009. када је мађарски председник Ласло Шољом отказао посету претежно мађарским подручјима Словачке услед протеста у Братислави. Напетост између ове две земље – обе чланице Европске уније – претила је да превазиђе дипломатске оквире и излије се на улице, а словачка амбасада у Будимпешти у августу је претрпела нападе молотовљевим коктелима.

Дакле, Мађарска се обилато користила својим чланством у ЕУ како би ефикасно вршила притисак на своје суседе по питању мањинских права. У случају Србије, Тадић и проевропске силе се надају да ће аутономија Војводине бити довољно јак сигнал

Пише: Стратфор
среда, 16 децембар 2009 17:44

спремности Београда да заштити своје мањине. Проблем је у томе што Будимпешта највероватније неће бити задовољна, па би статус Војводине, као и положај мађарске националне мањине, и даље могли да постану питање које ће се испречити када Србија започне свој процес придруживања ЕУ.

Превела Јована Папан